

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

สภาวะการผลิตและการตลาดทุเรียนของชาวสวนทุเรียน ในตำบลพลวง

อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2535

PRODUCTION AND MARKETTING OF THE DURIUN PLANTER

IN PLUANG DISTRICT, AMPHUR MAKAM.

CHANGWAT CHANTHABURI IN 1992

โดย

นางสาว สุภาพร เขี้ยวสดศรี

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนากการเกษตร)

เมื่อวันที่ ๒๘ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] ๘, พ.ค. ๓๖

(อาจารย์ เอนก บุญอิน)

กรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] ๗, มี.ค. ๓๖

(ยศ. ศกสมบูรณ์ อังรัตนากร)

กรรมการปัญหาพิเศษ

[Signature] ๘, ๓๖

(อาจารย์ ชรรมรัตน์ ฮางสง)

หัวหน้าภาควิชา

[Signature] ๓, ๓๖

(อาจารย์ สมอง นิลเพ็ชร)

๒๓.
๓๕๓๕
๒๕๓๕

74233

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

สภาวะการผลิตและการตลาดทุเรียนของชาวสวนทุเรียน ในตำบลพลวง

อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2535

PRODUCTION AND MARKETTING OF THE DURIUN PLANTER

IN PLUANG DISTRICT, AMPHUR MAKAM.

CHANGWAT CHANTHABURI IN 1992.

T096396

โดย

นางสาวสุภาพร เขียวสดศรี

ป/พ.
๙๘๖๘๙
2536

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน **96396**
วันเดือนปี **3 JUN 2006**

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

พ.ศ. 2536

คำนิยาม

ในการศึกษาค้นคว้า เรียบเรียงปัญหาพิเศษเรื่องนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์
เอนก บุญฮิ้น อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ผู้ซึ่งคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและตรวจแก้ไขปัญหา
พิเศษเรื่องนี้เป็นอย่างดีตลอดมา และกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภสมบุรณ์ อังรัตนากกร
และอาจารย์ธรรมรัตน์ ยางสูง กรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์
เพิ่มเติม

พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน
การศึกษา ให้กำลังใจ กำลังเงิน อีกทั้งขอขอบคุณเพื่อนๆ ในภาควิชาเทคนิคเกษตร ที่คอยช่วยเหลือ
ในการศึกษาปัญหาพิเศษเป็นอย่างดี

สุภาพร เขียวสดศรี

พฤษภาคม 2536

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : สภาพการผลิตและการตลาดทุเรียนของชาวสวนทุเรียนในตำบลพลวง อำเภอ
มะขาม จังหวัดจันทบุรี ปี พ.ศ. 2535

โดย : นางสาวสุภาพร เขียวสดศรี

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(อาจารย์เอนก บุญยืน)

๒๘ / ๗ / ๒๕๓๕

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดทุเรียน ของชาวสวนทุเรียนในตำบลพลวง อำเภอ มะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อทราบสภาพเศรษฐกิจและสังคมของ เกษตรกรชาวสวนทุเรียน ลักษณะการผลิตและการตลาด กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้านี้ได้มา จากการสุ่มตัวอย่างจำนวนประชากรทั้งสิ้น 130 ราย ข้อมูลที่รวบรวมได้ ได้นำไปวิเคราะห์และ สรุปผลการศึกษา ดังนี้

จากการศึกษาพบว่าสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 46 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่ 4 ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือทำสวน ทุเรียน อาชีพรองไม่มี เนื้อที่ ปลูกทุเรียนโดยเฉลี่ย 12.04 ไร่ จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คนรายได้จากการจำหน่าย ทุเรียนโดยเฉลี่ย 48,146.74 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากเพื่อนบ้าน และสนใจ ที่จะอ่านหนังสือ ตำราทั่วไปเกี่ยวกับการปลูกทุเรียน

สภาพการผลิตและการตลาดพบว่า เกษตรกรจะใช้ทุเรียนพันธุ์ชนีเป็นส่วนใหญ่โดยใช้ กิ่งตอนปลูก ใช้หลุมปลูกขนาด .50 x .50 x .50 เมตร ระยะปลูก 8 x 8 เมตร สภาพดิน เป็นดินร่วนปนทราย ใช้วิธีการให้น้ำแบบ畦ดินหรือแบบสายยาง โดยแหล่งน้ำที่ใช้จะขุดบ่อเอง ภายในสวน เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยหมักและปุ๋ยเคมีให้กับต้นทุเรียน ปริมาณ 4 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี และ

จะทำการตัดแต่งกิ่ง กาจัดวัชพืช ตัดแต่งดอก ค่าโง่งกิ่งช่วยผสมเกสร และตัดแต่งผล แต่ไม่นิยม
ปลูกไม้บังลม โรคที่พบส่วนใหญ่เป็นโรครากเน่า โคนเน่า แมลงที่พบมากคือพวกไรแดง เกษตรกร
ส่วนใหญ่จะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตเอง แล้วจะทำการจำหน่ายเลยทุกราย เกษตรกรส่วนใหญ่ดูผล
ทุเรียนสุกด้วยการสังเกตที่ขั้ว และจะทำการจำหน่ายมากที่สุดเดือนมิถุนายน จะนำไปขายด้วยตน
เอง โดยราคาจะขึ้นกับสภาวะการของตลาด ผู้รับซื้อส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด

ปัญหาในการผลิตและการตลาดของเกษตรกรได้แก่ ปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำ ซึ่ง
ไม่เพียงพอในฤดูแล้ง ขาดเงินทุนในการประกอบการ รวมทั้งขาดแคลนปุ๋ย นอกจากนี้ยังพบว่า
เกษตรกรยังขาดความรู้ ในด้านการผลิตและดูแลรักษา ขาดสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
และขาดแรงงาน ส่วนด้านการตลาดเกษตรกรยังประสบกับปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(1)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	7
ประชากร	7
กลุ่มตัวอย่าง	7
การเก็บรวบรวมข้อมูล	7
การวิเคราะห์ข้อมูล	8
แผนงานและระยะเวลา	9
บทที่ 4 ผลการศึกษาและวิจารณ์	10
สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	10
สภาวะการผลิตและการตลาดของชาวสวนทุเรียน	20
ปัญหาการผลิตและการตลาดของชาวสวนทุเรียน	32
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	35
สรุป	35
ข้อเสนอแนะ	37
เอกสารอ้างอิง	39
ภาคผนวก	40

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	เพศ อายุ และการศึกษาของเกษตรกร	10
2	จำนวนสมาชิกในครอบครัวและแรงงานในครอบครัวเกษตรกร	12
3	จำนวนเนื้อที่ทำสวนทั้งหมดและเนื้อที่ปลูกทุเรียน	13
4	รายได้จากการจำหน่ายทุเรียนในปี 2535	15
5	อาชีพหลักและอาชีพรอง	16
6	สมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตรกร	17
7	การอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์	18
8	แหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำสวนทุเรียน	19
9	พันธุ์ทุเรียน และวิธีปลูก	20
10	การเตรียมหลุมปลูกและระยะการปลูก	21
11	สภาพดิน วิธีการให้น้ำ และแหล่งน้ำ	22
12	ปุ๋ยและการใส่ปุ๋ย	24
13	สภาพการผลิตโดยทั่วไป	25
14	โรคและแมลงของทุเรียน	27
15	การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต	28
16	วิธีดูแลทุเรียนสุก เดือน และการจำหน่ายผลผลิต	29
17	สภาพการตลาดทุเรียน	30
18	ปัญหาการผลิตและการตลาดของทุเรียน	32
19	ข้อเสนอแนะของเกษตรกร	34

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ทุเรียนเป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่ให้มีลักษณะแปลกคือมีหนามแหลมเห็นได้ชัด เป็นผลไม้ที่มีรสดีและราคาแพง เนื้อผลมีสีขาว เหลือง จำปาและอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีกลิ่นหอมและมีรสหวาน จัดเป็นไม้ผลที่นิยมบริโภคของผู้บริโภค รวมทั้งเป็นไม้ผลที่เชิดหน้าชูตาของคนไทย ทั้งยังเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก ในปัจจุบันทุเรียนจากประเทศไทย นับได้ว่ามีคุณภาพดีที่สุดในที่รู้จักนิยมบริโภคกันอย่างแพร่หลาย มีการบริโภคทุเรียนทั้งในรูปของผลสด และแปรรูปในลักษณะต่างๆ จากรายงานของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ในช่วงปี 2527-2532 ประเทศไทยสามารถส่งทุเรียนออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 7.5 ตัน/ปี และคิดเป็นมูลค่า 150 ล้านบาท ตลาดที่สำคัญได้แก่ ฮองกง มาเลเซีย และบรูไน ทั้งนี้แนวโน้มที่จะขยายไปยังต่างประเทศในกลุ่มยุโรป เช่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา การผลิตทุเรียนของไทยที่ผ่านมานั้น ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งภายในและต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากทุเรียนในท้องตลาดยังมีราคาแพง ด้านการผลิตก็ยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร หากได้มีการปรับปรุงสายพันธุ์ให้ดี โดยการคัดเลือกพันธุ์ดี และมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาช่วยในการผลิต รวมทั้งวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว ตลอดจนให้มีการส่งเสริมการผลิตแบบธุรกิจ โดยเพิ่มพื้นที่ปลูกให้มากขึ้นและกำหนดนโยบายการผลิตและการตลาดให้แน่นอนก็จะ เป็นผลให้เศรษฐกิจการส่งออกทุเรียนดีขึ้น

ผลผลิตทุเรียนของประเทศไทย ส่วนใหญ่มาจาก ภาคตะวันออกและภาคใต้ ในตำบลพลวง อําเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ก็เป็นแหล่งผลิตทุเรียนที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคตะวันออก ซึ่งการผลิตทุเรียนของเกษตรกรนั้น ส่วนใหญ่ยังใช้วิธีแบบดั้งเดิม ทำให้ได้ผลผลิตไม่ดี และไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาภาวะการผลิตและการตลาด รวมทั้งปัญหาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับวางแผนการผลิตทุเรียนให้เพียงพอ ต่อการจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ชาวสวนทุเรียน ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตทุเรียนในตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาภาวะการตลาด เช่น วิธีการตลาด จากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค การตั้งราคาของทุเรียน ในตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
4. เพื่อศึกษาถึงปัญหาด้านการผลิตและการตลาดของทุเรียน รวมทั้งข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
2. ทำให้ทราบสภาพการผลิตทุเรียนของชาวสวนทุเรียนในตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อมูลมาตัดสินใจในการปลูกทุเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
3. ทำให้ทราบภาวะการตลาด การซื้อ การขาย การตั้งราคาของทุเรียน ในตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
4. ทำให้ทราบปัญหาด้านการผลิต การตลาด ของชาวสวนทุเรียน รวมทั้งข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปลูกทุเรียน ตลอดจนสามารถวางแผนพัฒนาการผลิต และการตลาดของทุเรียนในฤดูกาลผลิตต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้านี้จะศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร สภาพการผลิต และการตลาด ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน ใน พ.ศ. 2535 โดยได้เลือกศึกษาเฉพาะเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

นิยามศัพท์

ทุเรียน หมายถึง ผลไม้ที่มีหนามแหลมเห็นได้ชัด มีขนาดปานกลางถึงขนาดใหญ่ ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ และสภาพแวดล้อมที่ปลูก ทุเรียนมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Durio zibethimus Merr.

ชาวสวน หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนเป็นการค้าในตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ตลอดปีการศึกษา 2535

สภาวะการผลิต หมายถึง สภาพและปัจจัยที่ใช้ในการทำสวนทุเรียน ในตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

การตลาด หมายถึง วิธีการตลาด เช่น การซื้อ การขาย การตั้งราคาทุเรียน

ประชากรที่ศึกษา หมายถึง หัวหน้าครอบครัว หรือตัวแทนคนใดคนหนึ่งของครอบครัว ที่มีการปลูกทุเรียน ในตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

การตรวจเอกสาร

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปลูกทุเรียนที่มีผู้ศึกษามาแล้วที่สำคัญ คือ

กองบรรณาธิการ กลุ่มบัณฑิตเกษตรก้าวหน้า (2530:71) ศึกษาเกี่ยวกับแหล่งที่ปลูกทุเรียนไว้ว่า... ทุเรียนเป็นไม้ผลเมืองร้อนโดยแท้ ดังนั้น แหล่งที่สามารถจะเพาะปลูกทุเรียนได้ดี จึงได้แก่ ประเทศในแถบใกล้เส้นศูนย์สูตร อาทิเช่น ศรีลังกา อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย และฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตาม จากคุณสมบัติที่ต้องการสภาพแวดล้อมต่อการเจริญเติบโตเฉพาะอย่างของต้นทุเรียน กล่าวคือ ต้องเป็นบริเวณที่มีอากาศร้อน แต่มีความชุ่มชื้นเพียงพอ จึงทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงในการผลิตทุเรียนที่มีรสชาติ และกลิ่นหอมดีกว่าผลผลิตทุเรียนของประเทศผู้ผลิตรายอื่นๆ ...

แสวง ภูศิริ (2524:35) ศึกษาถึงถิ่นที่ปลูกทุเรียน ดังนี้

... จังหวัดจันทบุรี เป็นเมืองที่มีธรรมชาติ เหมาะสมกับทุเรียนอย่างมาก ดินซึ่งเป็นดินร่วน สีดำ สีแดง สีมันปู ดินร่วนทราย ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเจริญเติบโตของไม้ผลทุกชนิด ปริมาณน้ำฝนตลอดปีประมาณ 2,000 มิลลิเมตรโดยเฉลี่ย ซึ่งมากกว่าปริมาณน้ำฝนของอีกหลายภาคของประเทศ ในปัจจุบันความก้าวหน้าและความเจริญในด้านวิชาการต่างๆ และปริมาณคนที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีการแข่งขันทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เราจึงต้องศึกษา เพื่อจะได้นำประโยชน์จากธรรมชาติมาใช้ให้มากที่สุด...

กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร (2532:4) ได้กล่าวถึงการขยายพันธุ์ทุเรียนไว้ว่า... การขยายพันธุ์ทุเรียนทำได้หลายวิธี ในอดีตนิยมการเพาะเมล็ด และการตอน แต่ต้นที่ได้จากการเพาะเมล็ดจะกลายพันธุ์ และต้นที่ได้จากการตอนจะมีระบบรากที่ไม่แข็งแรง โคนล้มได้ง่ายเมื่อมีลมแรง ต่อมาจึงพัฒนามาเป็นการขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเสียบยอด เสียบข้าง ทาบกิ่งและติดตา แต่ปัจจุบันนิยมการเสียบยอด...

ดีพร้อม ไชยวง เกษตร (2532:11) ได้กล่าวถึงการปลูกทุเรียนไว้ว่า

... ทุเรียนเป็นพืชพิเศษที่ต้องมีการจัดการให้ดี ทั้งการให้น้ำและการให้ปุ๋ย เนื่องจากทุเรียนเป็นพืชธรรมชาติแล้ว จะเจริญเติบโตทางใบในฤดูฝนครึ่งหมดฝนกระทบหนาวดินแห้งพอสมควรก็ออกดอก ช่วงระยะเวลาการออกผลของทุเรียน จึงกลายเป็นฤดูหนาวและฤดูแล้ง ซึ่งปกติฝนไม่ตกหรือตกก็น้อยมาก แต่ต้นทุเรียนขณะเลี้ยงลูก ต้องการใช้แสงแดด ปุ๋ยและน้ำ จำนวนมากในการสร้างอาหารเพื่อเลี้ยงลูกให้เติบโตจนเต็มที่ ระยะเวลาที่ทุเรียนถ้าขาดน้ำก็จะปล่อยให้ผลร่วงหล่นลงไปเรื่อยๆ จนบางที่แทบจะหมดต้น แต่ถ้าให้น้ำอย่างฉับพลันทันทีจำนวนมาก ทุเรียนก็อาจจะทิ้งผลเหมือนกัน แล้วอาจกลับแตกใบอ่อนการให้น้ำระยะนี้ จึงควรให้ครึ่งละน้อย แต่บ่อยครั้ง...

ฝ่ายข้อมูล วารสารเคหการเกษตร (ไม่ระบุปีที่พิมพ์ : 43) ได้กล่าวถึงโรคที่สำคัญของทุเรียนไว้ว่า... โรครากเน่าเป็นโรคที่สำคัญที่สุดของทุเรียน เพราะเมื่อทุเรียนเกิดโรคนี้แล้ว มักต้องตาย หรือผลผลิตลดลงเรื่อยๆ จนตายไปในที่สุด เชื้อของโรคนี้เข้าไปทำลายได้ทั้งที่ราก โคนต้น ลำต้น กิ่ง ก้าน และผลของทุเรียน และเมื่อเกิดกับต้นหนึ่งแล้วก็สามารถลุกลามไปยังต้นข้างเคียงได้อย่างรวดเร็ว...

บรรจง นวลพลับ (2529:59) ได้ศึกษางานของกองวิจัยโรคพืช กรมวิชาการเกษตร ในเรื่องของการใช้ต้นตอที่สามารถต้านทานโรคไว้ว่า... การศึกษาการใช้ต้นตอที่ต้านทานต่อโรครากเน่าและโคนเน่าของทุเรียน (ผลการศึกษาคดลองทุเรียนนกเป็นต้นตอ ที่สถานีทดลองพืชสวนพลับ จ. จันทบุรี) ปรากฏผลในเบื้องต้นว่าทุเรียนนก (D. Lowianus Scort. ex King) เป็นพันธุ์ต้นตอที่เจริญต่อติดกันดี กับพันธุ์ชะนี กบ หมอนทอง ลวง ก้านยาว และกระดุมทอง ผลการทดลองในระยะเริ่มแรก มีแนวโน้มเป็นต้นพันธุ์ต้านทานโรค (ช่วง 3 ปีแรก) และจากการสังเกตต้นที่ทาบในระดับสูงๆ เหมาะแก่การป้องกันโรครากเน่าและโคนเน่า (ทาบไม่ต่ำกว่า 1 เมตร จากระดับดิน)...

กองส่งเสริมพืชสวน กรมส่งเสริมการเกษตร (2534:14) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวของทุเรียนไว้ว่า... การใช้สารจับใบเบอเรลลิน ความเข้มข้น 40 พีพีเอ็ม ฉีดพ่นผลทุเรียนชะนี จะยับยั้งการแตกของผลได้ 8 วัน แต่อาจเร็วกว่านี้ ถ้าผลทุเรียนแก่มาแล้ว

และเนื้อข้างในยังคงเป็นปกติไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก และยังพบว่า การเคลือบผิวทุเรียนด้วย สารเคลือบผิว Semper Fresh 1% หรือ PMC 7055 10% สามารถยืดอายุผลหลังจากการเก็บ เก็บสุวจากปกติ 3-4 วัน เป็น 8-9 วัน หรือประมาณเท่าตัว ทั้งนี้ขึ้นกับความแก่ของทุเรียน และได้คาดว่าหากใช้สารเคลือบผิวร่วมกับห้องเย็น จะเก็บรักษาทุเรียนได้นานถึง 3 สัปดาห์ ซึ่งจะ ทำให้สามารถขนส่งทุเรียนไปต่างประเทศโดยทางเรือได้...

วิธีการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาค้างนี้ คอ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในตำบลพลวง อำเภอ มะขาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 530 ครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ จากประชากรทั้งหมด (ฉัตร, 2525) ใช้ 25% ดังนั้น จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างค้างนี้ทั้งหมด 130 ราย หลังจากนั้นได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้ จำนวนกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างจำนวน 130 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้างนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ (Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบเปิด และคำถามแบบปิด ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาวะการผลิตและการตลาดทุเรียนของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ข้อมูลทางด้านปัญหาการผลิตและการตลาด รวมทั้งข้อเสนอแนะของเกษตรกร

กลุ่มตัวอย่างในค้างนี้ มีจำนวน 130 ราย และทำการทดสอบเครื่องมือ โดยการ Pre-test จำนวน 20 ราย จากเกษตรกรนอกพื้นที่ที่มีได้ถูกคัดเลือกให้เป็นข้อมูลในค้างนี้ ต่อจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ของกลุ่มตัวอย่าง จะวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ ค่ามัธยัมเลขคณิต และฐานนิยม
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะการผลิตและการตลาด จะวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ ค่ามัธยัมเลขคณิต และฐานนิยม
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการผลิตและการตลาด จะวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ ค่ามัธยัมเลขคณิต และฐานนิยม

$$\text{การหาค่าร้อยละ} = \frac{n}{N} \times 100$$

n = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลทั้งหมดที่ทำการศึกษา

$$\text{การหาค่าเฉลี่ย} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

การทำฐานนิยม คำนวณได้ดังนี้

1. ข้อมูลไม่จัดกลุ่ม เลือกข้อมูลที่มีความถี่มากที่สุด เป็นฐานนิยม
2. ข้อมูลจัดกลุ่ม ฐานนิยม จะอยู่ในชั้นที่มีความถี่มากที่สุดหรืออาจจะคำนวณ

$$\text{ตามสูตรต่อไปนี้} \quad Mc = L + \left[\frac{\Delta 1}{\Delta 1 + \Delta 2} \right] i$$

- M_c = ฐานนิยม
 L = ขอบเขตชั้นล่างของชั้นที่มีความถี่สูงที่สุด
 $\Delta 1$ = ผลต่างของความถี่ระหว่างชั้นที่ฐานนิยม อยู่กับชั้นที่ต่ำกว่า
 $\Delta 2$ = ผลต่างของความถี่ระหว่างชั้นที่ฐานนิยม อยู่กับชั้นที่สูงกว่า
 i = ช่วงระหว่างพื้นที่ฐานนิยมอยู่

แผนงานและระยะเวลา

การศึกษาค้นคว้าใช้เวลา 6 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2535 ถึงเดือนเมษายน 2536 โดยมีแผนการดำเนินงานดังนี้

แผนการดำเนินงาน	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารต่างๆ						
2. จัดทำโครงการปัญหาพิเศษ						
3. จัดทำแบบสอบถามและทดสอบแบบสอบถาม						
4. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม						
5. ประเมินผลและวิเคราะห์ข้อมูล						
6. สรุปผลการศึกษา						
7. เขียนรายงานและจัดพิมพ์						

ผลการศึกษาและวิจารณ์

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวสวนทุเรียน

เพศ อายุ และการศึกษาของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ปลูกทุเรียน 130 ราย เป็น ชาย 67 คน คิดเป็น ร้อยละ 51.54 และเป็นหญิง 63 คน คิดเป็นร้อยละ 48.46 โดยมีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.92 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.38 เกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด 21 ปี อายุมากที่สุด 76 ปี อายุเฉลี่ย 46 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 31.54 มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 12.31 มีระดับการศึกษาชั้น ประถมปีที่ 6

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับเพศ อายุ การศึกษา ของผู้ให้ข้อมูล

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	67	51.54
หญิง	63	48.46
<u>อายุ (ปี)</u>		
21-30	19	14.62
31-40	26	20.00
41-50	33	25.38
51-60	35	26.92

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
61-70	15	11.54
71-76	2	1.54
อายุต่ำสุด 21 ปี		
อายุสูงสุด 76 ปี		
อายุเฉลี่ย 46 ปี		
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	14	10.77
เรียนต่ำกว่า ป.4	12	9.23
ป.4	41	31.54
ป.6	16	12.31
ม.3	11	8.46
ม.6	9	6.92
ปวช.	11	8.46
ปวส.	15	11.54
ปริญญาโท	1	0.77

จำนวนสมาชิกในครอบครัวและแรงงานของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ มีสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 2-5 คน ร้อยละ 66.92 รองลงมา มีสมาชิกอยู่ในช่วง 6-9 คน ร้อยละ 30.00 สมาชิกโดยเฉลี่ย 5 คน จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำสวนทุเรียน ส่วนใหญ่มีแรงงานอยู่ในช่วง 1-5 คน ร้อยละ 54.62 และครอบครัวที่ไม่มีการจ้างแรงงานร้อยละ 36.92 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิกและแรงงานในครอบครัว

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)</u>		
2-5	87	66.92
6-9	39	30.00
10-13	2	1.54
14-15	2	1.54
จำนวนสมาชิกต่ำสุด	2 คน	
จำนวนสมาชิกสูงสุด	15 คน	
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย	5 คน	
<u>จำนวนแรงงานทางการเกษตร (คน)</u>		
1-5	71	54.62
6-10	7	5.38
11-15	2	1.54
16-19	2	1.54
ไม่จ้าง	48	36.92
จำนวนแรงงานต่ำสุด	คือ 1 คน	
จำนวนแรงงานสูงสุด	19 คน	

จำนวนพื้นที่ทำสวนทั้งหมดและเนื้อที่ปลูกทุเรียน

เกษตรกรส่วนใหญ่ มีจำนวนเนื้อที่ทำสวนทั้งหมดอยู่ในช่วง 5-24 ไร่ ร้อยละ 57.69 รองลงมา มีเนื้อที่ทำสวนทั้งหมดอยู่ในช่วง 25-44 ไร่ ร้อยละ 33.08 เกษตรกรมีเนื้อที่สวนน้อยที่สุด 5 ไร่ มีเนื้อที่ทำสวนมากที่สุด 93 ไร่ มีเนื้อที่ทำสวนเฉลี่ย 26.75 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 56.15 มีจำนวนเนื้อที่เฉพาะที่ปลูกทุเรียนอยู่ในช่วง 1-10 ไร่ รองลงมาคือ ร้อยละ 33.07 มีเนื้อที่เฉพาะปลูกทุเรียนอยู่ในช่วง 11-20 ไร่ เกษตรกรที่มีเนื้อที่เฉพาะปลูกทุเรียนต่ำสุด 1 ไร่ เกษตรกรมีจำนวนเนื้อที่เฉพาะปลูกทุเรียนสูงสุด 50 ไร่ มีจำนวนเนื้อที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.04 ไร่ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนเนื้อที่ทำสวนทั้งหมดและเนื้อที่ปลูกทุเรียน

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>จำนวนเนื้อที่ทำสวนทั้งหมด (ไร่)</u>		
5-24	75	57.69
25-44	43	33.08
45-64	3	2.31
65-84	4	3.08
85-93	5	3.84
จำนวนเนื้อที่ทำสวนต่ำสุด	5 ไร่	
จำนวนเนื้อที่ทำสวนสูงสุด	93 ไร่	
จำนวนเนื้อที่ทำสวนโดยเฉลี่ย	26.75 ไร่	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>จำนวนเนื้อที่ปลูกทุเรียน (ไร่)</u>		
1-10	73	56.15
11-20	43	33.07
21-30	5	3.85
31-40	4	3.08
41-50	5	3.85
จำนวนเนื้อที่ปลูกทุเรียนต่ำสุด	1 ไร่	
จำนวนเนื้อที่ปลูกทุเรียนสูงสุด	50 ไร่	
จำนวนเนื้อที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย	12.04 ไร่	

รายได้จากการจำหน่ายทุเรียน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ปลูกทุเรียนมีรายได้จากการจำหน่ายทุเรียนอยู่ในช่วง 10,000-30,000 บาทต่อปี ร้อยละ 36.15 รองลงมา มีรายได้ในช่วง 30,001-50,000 บาทต่อปี ร้อยละ 27.70 เกษตรกรมีรายได้ต่ำสุดจากการจำหน่ายทุเรียนคือ 10,000 บาท เกษตรกรที่มีรายได้สูงสุดคือ 120,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 รายได้จากการจำหน่ายทุเรียนในปี 2535

รายการ	จำนวน (N=116)	ร้อยละ
รายได้จากการจำหน่ายทุเรียน		
10,000-30,000	47	36.15
30,001-50,000	36	27.70
50,001-70,000	3	2.31
70,001-90,000	5	3.84
มากกว่า 90,000 ขึ้นไป	25	19.23
ไม่มีรายได้	14	10.77
เกษตรกรมีรายได้ต่ำสุด คือ 10,000 บาทต่อปี		
เกษตรกรมีรายได้สูงสุด คือ 120,000 บาทต่อปี		
เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 48,146.74 บาทต่อปี		

อาชีพหลักและอาชีพรอง

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คือ การทำสวนร้อยละ 86.92 รองลงมา เกษตรกรมีอาชีพทางการค้าขายร้อยละ 5.38 น้อยที่สุดคือ เกษตรกรมีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 1.54 ส่วนอาชีพรองของเกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีอาชีพรองร้อยละ 58.46 รองลงมา เกษตรกร ประกอบอาชีพการค้าขายร้อยละ 20.00 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 อาชีพหลักและอาชีพรอง

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>อาชีพหลัก</u>		
ทำสวนทุเรียน	113	86.92
รับราชการ	2	1.54
ค้าขาย	7	5.38
รับจ้าง	3	2.31
ปลูกผัก	5	3.85
<u>อาชีพรองของเกษตรกร</u>		
ไม่มี	76	58.46
ค้าขาย	26	20.00
ทำสวนทุเรียน	17	13.08
รับจ้าง	7	5.38
ปลูกผัก	4	3.08

สมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตรกรร้อยละ 60.77 รองลงมาเป็นสมาชิก กลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ร้อยละ 22.31 น้อยที่สุด เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรร้อยละ 16.92 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 สมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตรกร

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
สมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตรกร		
ไม่ได้เป็นสมาชิก	79	60.77
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	22	16.92
กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.	29	22.31

การหาความรู้จากเอกสารสิ่งพิมพ์ของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 36.02 สนใจที่จะอ่านหนังสือตำราทั่วไปเกี่ยวกับการทำสวนทุเรียน รองลงมาคือร้อยละ 29.81 เป็นเกษตรกรที่ไม่เคยสนใจอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์ใดเกี่ยวกับการทำสวนทุเรียน เกษตรกรในส่วนนี้ใช้ประสบการณ์ของตนเอง (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์

รายการ	จำนวน *	ร้อยละ
<u>เอกสารสิ่งพิมพ์ (N=161) *</u>		
ไม่เคยอ่าน	48	29.81
หนังสือพิมพ์	20	12.42
หนังสือ/ตำราทั่วไป	58	36.02
เอกสารเผยแพร่กรมวิชาการ	15	9.32
เอกสารจากสถาบันวิจัยพืชสวน	13	8.08
หนังสือ/เอกสารเผยแพร่กรมวิชาการ	7	4.35

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

แหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำสวนทุเรียน

จากการศึกษาพบว่าแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการตลาดของทุเรียนที่เกษตรกรได้รับจากบุคคลส่วนใหญ่คือร้อยละ 29.73 ได้รับจากเพื่อนบ้าน รองลงมาคือร้อยละ 25.41 เกษตรกรได้รับความรู้จากตัวแทนบริษัทขายปุ๋ยและยา น้อยที่สุดคือร้อยละ 4.32 เกษตรกรได้รับความรู้จากผู้นำเกษตรกร

จะเห็นได้ว่า แหล่งความรู้ของเกษตรกรยังอยู่ในวงแคบ เนื่องจากไม่มีการปรึกษาหรือหาคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเป็นผลให้การผลิตและการตลาดของทุเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการทาสวนทุเรียน

รายการ	จำนวน *	ร้อยละ
แหล่งความรู้ (N=185)*		
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	16	8.65
เจ้าหน้าที่ ฅ.ก.ส.	11	5.95
ผู้นำเกษตรกร	8	4.32
ตัวแทนบริษัทขายปุ๋ยและยา	47	25.41
อาจารย์วิทยาลัยเกษตรกรรม	15	8.11
เพื่อนบ้าน	55	29.73
ประสบการณ์ตนเอง	33	17.83

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 2 สภาวะการผลิตและการตลาด

พันธุ์เร็น วิธีปลูก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรทุกคนที่ทำการปลูกทุเรียน นิยมปลูกทุเรียนพันธุ์นี้ ร้อยละ 45.30 รองลงมาจะนิยมปลูกทุเรียนหมอนทองร้อยละ 42.86 เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้กิ่งตอนในการปลูกร้อยละ 64.62 รองลงมาใช้วิธีการเสียบยอดร้อยละ 33.08 น้อยที่สุดใช้วิธีการติดตาร้อยละ 2.30 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 พันธุ์เร็นและวิธีการปลูก

รายการ	จำนวน (N=130)*	ร้อยละ
<u>พันธุ์เร็น (N=287)*</u>		
ชนิด	130	45.30
หมอนทอง	123	42.86
กระดุม	29	10.10
ก้านยาว	5	1.74
<u>วิธีการปลูก</u>		
กิ่งตอน	84	64.62
การเสียบยอด	43	33.08
ติดตา	3	2.30

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

14233

การเตรียมหลุมปลูกและระยะปลูก

การเตรียมหลุมปลูกของเกษตรกรส่วนใหญ่ เตรียมหลุมปลูกขนาด 0.50 x 0.50 x 0.50 เมตร ร้อยละ 60.77 และใช้หลุมปลูกที่มีระยะปลูก 8 x 8 เมตร ร้อยละ 38.47 รองลงมาใช้ระยะปลูก 10 x 10 เมตร ร้อยละ 35.38 น้อยที่สุดใช้ระยะปลูก 6 x 6 เมตร ร้อยละ 26.15 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การเตรียมหลุมปลูกและระยะการปลูก

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>การเตรียมหลุมปลูก</u>		
0.50 x 0.50 x 0.50 เมตร	79	60.77
1 x 1 x 1 เมตร	51	39.23
<u>ระยะปลูก</u>		
6 x 6 เมตร	34	26.15
8 x 8 เมตร	50	38.47
10 x 10 เมตร	46	35.38

สภาพดิน การให้น้ำ และแหล่งน้ำ

จากการศึกษาพบว่า สภาพดินภายในสวนของเกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 52.31 เป็นดินร่วนปนทราย รองลงมาคือร้อยละ 33.08 สภาพดินเป็นดินเหนียวปนทราย ส่วนวิธีการให้น้ำภายในสวนทุเรียนของเกษตรกรส่วนใหญ่พบว่าร้อยละ 63.07 เป็นวิธีการให้น้ำแบบฝังดินคือจะใช้สายยางต่อจากปั้มน้ำ แล้วลากสายยางมารดน้ำบริเวณโคนต้น รองลงมาคือร้อยละ 30.77 ใช้วิธีการให้น้ำแบบฉีดฝอย (sprinkler) หรือน้ำเหวี่ยง คือจะวางท่อระบายน้ำไว้ตามจุดต่างๆ ภายในสวนทุเรียน แล้วปั้มน้ำขึ้นมาตามท่อ ที่ปลายท่อระบายน้ำจะมีหัวฉีด (sprinkler) เมื่อน้ำถูกสูบขึ้นมา ก็จะถูกดันไปที่หัวฉีด แหล่งน้ำที่เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้คือ น้ำจากบ่อที่ขุดเอง ร้อยละ 70.00 รองลงมาใช้น้ำจากลำคลองร้อยละ 24.62 น้อยที่สุดใช้น้ำจากแม่น้ำร้อยละ 5.38 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 สภาพดินวิธีการให้น้ำและแหล่งน้ำ

รายการ	จำนวน	
	(N=130)	ร้อยละ
<u>สภาพดิน</u>		
ดินร่วนปนทราย	68	52.31
ดินเหนียวปนทราย	43	33.08
ดินเหนียว	2	1.54
ดินลูกรัง	17	13.07

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>การให้น้ำ</u>		
ฉีดฝอย	40	30.77
แบบหยด	5	3.85
แบบใต้ดิน	3	2.31
แบบผิวดิน (แบบสาขียง)	82	63.07
<u>แหล่งน้ำ</u>		
แม่น้ำ	7	5.38
ลาคลอง	32	24.62
ขุดบ่อเอง	91	70.00

ปุ๋ยและการใส่ปุ๋ย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 53.84 จำนวน 70 คน มีการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและปุ๋ยเคมี รองลงมาคือร้อยละ 33.08 และ 13.08 จำนวน 43 และ 17 คน มีการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอกกับปุ๋ยหมัก ตามลำดับ ส่วนปริมาณปุ๋ยที่ใส่ให้กับต้นทุเรียนพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 33.07 ใส่ปุ๋ยปริมาณ 6 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี รองลงมาคือ ร้อยละ 31.54 ใส่ปุ๋ยปริมาณ 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี และ 4 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี น้อยที่สุดคือร้อยละ 3.85 ใส่ปุ๋ยปริมาณ 8 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ปุ๋ยและการใส่ปุ๋ย

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>การใส่ปุ๋ย</u>		
ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก	17	13.08
ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยเคมี	70	53.84
ปุ๋ยเคมี	43	33.08
<u>ปริมาณปุ๋ยที่ใส่</u>		
2 กก./ต้น/ปี	41	31.54
4 กก./ต้น/ปี	43	33.07
6 กก./ต้น/ปี	41	31.54
8 กก./ต้น/ปี	5	3.85

สถานการณ์ผลิตโดยทั่วไป (ตารางที่ 13)

การตัดแต่งกิ่ง เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 89.23 จะทำการตัดแต่งกิ่งทุเรียนปีละครั้งจำนวน 116 คน

การกำจัดวัชพืช เกษตรกรทุกคน มีการกำจัดวัชพืชโดยใช้ยาฉีดและเครื่องตัดหญ้า

การตัดแต่งดอก เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 68.46 มีการตัดแต่งดอกให้กับต้นทุเรียน

การค้าโยงกิ่ง จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 81.54 มีการค้าโยงกิ่ง ร้อยละ 18.46 ไม่มีการค้าโยงกิ่ง

การช่วยผสมเกสร จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 73.85 มีการช่วยผสมเกสรให้กับดอกทุเรียน เกษตรกรร้อยละ 26.15 ไม่มีการช่วยผสมเกสรให้กับทุเรียน

การตัดแต่งผล จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 76.15 มีการตัดแต่งผลทุเรียน ส่วนร้อยละ 23.85 ไม่มีการตัดแต่งผล

การปลูกไม้บังลม เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 73.85 ไม่มีการปลูกไม้บังลม และ ร้อยละ 26.15 มีการปลูกไม้บังลม

ตารางที่ 13 สภาวะการผลิตทุเรียนโดยทั่วไป

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>การตัดแต่งกิ่ง</u>		
ไม่ตัดแต่ง	14	10.77
ตัดแต่ง	116	89.23
<u>การกำจัดวัชพืช</u>		
กำจัด	130	100.00
ไม่กำจัด	-	-
<u>การตัดแต่งดอก</u>		
ตัดแต่ง	87	68.46
ไม่ตัดแต่ง	41	31.54

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>การค้ำโงงกิ่ง</u>		
มี	106	81.54
ไม่มี	24	18.46
<u>การช่วยผสมเกสร</u>		
มี	96	73.85
ไม่มี	34	26.15
<u>การตัดแต่งผล</u>		
มี	99	76.15
ไม่มี	31	23.85
<u>การปลูกไม้บังลม</u>		
มี	34	26.15
ไม่มี	96	73.85

โรคและแมลงของทุเรียน

จากการศึกษาพบว่า โรคทุเรียนที่เกิดขึ้นภายในสวนของเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 36.30 เป็นโรครากเน่า โคนเน่า รongลงมาคือร้อยละ 28.52 ต้นทุเรียนเป็นโรคใบติด ส่วนแมลงที่พบส่วนใหญ่ร้อยละ 37.45 เป็นพวกไรแดง รongลงมาคือ ร้อยละ 31.64 เป็นพวกเพลี้ย-ไก่แจ้ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 โรคและแมลง

รายการ	จำนวน*	ร้อยละ
ชื่อโรค (N=270)*		
โรครากเน่า โคนเน่า	98	36.30
โรคใบติด	77	28.52
โรคจุดสนิม	22	8.15
โรคราแป้ง	39	14.44
โรคผลเน่า	29	10.77
โรคราสีชมพู	5	1.85
ชื่อแมลง (N=275)*		
เพลี้ยไก่แจ้	87	31.64
เพลี้ยใบสีขา	10	3.64
เพลี้ยแป้งทุเรียน	36	13.09
ไรแดง	103	37.45
หนอนกินใบ	39	14.18

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยว (ตารางที่ 15)

การเก็บเกี่ยวผลผลิต จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 43.08 จะนิยมเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยการตัดเอง รองลงมาคือร้อยละ 33.08 เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยการจ้างตัด

การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 89.23 ที่ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน จะทำการจำหน่ายเลย

ตารางที่ 15 การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยว

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
การเก็บเกี่ยวผลผลิต		
ตัดเอง	56	43.08
จ้างตัด	43	33.08
คนซื้อตัดเอง	17	13.08
ยังไม่ให้ผลผลิต	14	10.76
การปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยว		
จำหน่ายเลย	116	89.23
ยังไม่สามารถตอบได้	14	10.77

วิธีตัดทุเรียนสุก เดือน และการจำหน่ายผลผลิต

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 28.07 คุณลักษณะการสุกด้วยการดูตัวรองลงมาคือร้อยละ 26.50 มีวิธีตัดทุเรียนด้วยการดูสี ส่วนเดือนที่มีการจำหน่ายผลผลิตมากที่สุดคือเดือนมิถุนายน คิดเป็นร้อยละ 44.61 รองลงมาคือเดือนพฤษภาคม คิดเป็นร้อยละ 39.23 การจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 61.54 จะนำไปขายด้วยตนเอง รองลงมาคือร้อยละ 27.69 จะมีพ่อค้ามารับซื้อ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 วัตถุประสงค์เรียนสูง เดือน และการจำหน่ายผลผลิต

รายการ	จำนวน (N=130)*	ร้อยละ
วัตถุประสงค์เรียนสูง (N=317) *		
ขนาด	31	9.78
คิดผล	82	25.87
ดูทั่วไป	89	28.07
แล้ว	84	26.50
หนาม	31	9.78
เดือนที่จำหน่ายผลผลิต		
เมษายน	7	5.39
พฤษภาคม	51	39.23
มิถุนายน	58	44.61
ยังไม่สามารถตอบได้	14	10.77
การจำหน่ายผลผลิต		
นำไปขายด้วยตนเอง	80	61.54
พ่อค้ามารับซื้อ	36	27.69
ยังไม่สามารถตอบได้	14	10.77

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สภาพการตลาดของทุเรียน (ตารางที่ 17)

การกำหนดราคา จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 89.23 จะใช้การกำหนดราคาตามสภาวะของการตลาด

ผู้รับซื้อ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 50.00 จะทำการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าจากต่างจังหวัด สำหรับร้อยละ 26.15 จำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าภายในจังหวัดจันทบุรี

วิธีการชำระเงิน จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 89.23 จะทำการจำหน่ายผลผลิตเป็นเงินสด

ตารางที่ 17 สภาพการตลาดของทุเรียน

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
<u>การกำหนดราคา</u>		
กำหนดราคาเอง	-	-
ตามสภาวะตลาด	116	89.23
พ่อค้าเสนอราคาให้	-	-
ยังไม่สามารถตอบได้	14	10.77
<u>ผู้รับซื้อ</u>		
พ่อค้าจากต่างจังหวัด	65	50.00
พ่อค้าในอำเภอมะขาม	12	9.23
พ่อค้าจากจังหวัดจันทบุรี	34	26.15
พ่อค้าจากกรุงเทพฯ	5	3.85
ยังไม่สามารถตอบได้	14	10.77

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=130)	ร้อยละ
วิธีการชำระเงิน		
เงินสด	116	89.23
เงินเชื่อ	-	-
ยังไม่สามารถตอบได้	14	10.77

ตอนที่ 3 ปัญหาการผลิตและการตลาดของทุเรียน

ปัญหาการผลิตและการตลาดของทุเรียน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 35.37 ประสบปัญหาเกี่ยวกับน้ำไม่เพียงพอต่อการผลิต รองลงมาคือร้อยละ 21.55 และ 12.54 ประสบปัญหาด้านขาดเงินทุนขาดปุ๋ย ตามลำดับ ส่วนปัญหาทางด้านการตลาดของเกษตรกรส่วนใหญ่ พบว่าร้อยละ 37.50 ประสบกับภาวะราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรร้อยละ 29.81 ประสบกับภาวะพ่อค้าคนกลางกดราคา และเกษตรกรร้อยละ 16.35 ขาดความรู้ในด้านการตลาด (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ปัญหาการผลิตภาวะการตลาดของทุเรียน

รายการ	จำนวน *	ร้อยละ
<u>ปัญหาด้านการผลิต (N=325) *</u>		
ขาดเงินทุน	67	21.55
ขาดอุปกรณ์ในการผลิต	12	3.86
ขาดปุ๋ย	39	12.54
ขาดสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	22	7.07
ขาดความรู้ในการผลิตและดูแลรักษา	34	10.93
น้ำไม่เพียงพอ	110	35.37
ดินไม่อุดมสมบูรณ์	19	1.61
ขาดแรงงาน	22	7.07

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	จำนวน *	ร้อยละ
ปัญหาด้านการตลาด (N=104) *		
ขาดความรู้ในด้านการตลาด	17	16.35
พ่อค้าคนกลางกดราคา	31	29.81
ราคาผลผลิตตกต่ำ	39	37.50
การขนส่งไม่สะดวก	10	9.61
แหล่งรับซื้อ	7	6.73

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 33.22 มีความต้องการน้ำ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการนำมาผลิตทุเรียน ส่วนเกษตรกรร้อยละ 19.46 ขาดเงินทุนที่จะนำมาใช้ในการประกอบการ และเกษตรกรร้อยละ 17.11 ต้องการให้มีการประกันราคาผลผลิตในสภาวะที่ราคาตกต่ำ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

รายการ	จำนวน *	ร้อยละ
<u>ข้อเสนอแนะของเกษตรกร (N=298) *</u>		
เงินทุน	58	19.46
น้ำ	99	33.22
การประกันราคาผลผลิต	51	17.11
ปุ๋ยราคาถูกลง	43	14.43
ตลาดรองรับผลผลิต	10	3.36
เจ้าหน้าที่	10	3.36
แหล่งความรู้	22	7.38
มาตรฐานผลไม้	5	1.68

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาสภาวะการผลิตและการตลาดทุเรียนของชาวสวนทุเรียน ในตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ปี พ.ศ. 2535 สรุป ได้ดังนี้

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

เกษตรกรที่ปลูกทุเรียน เป็นชายร้อยละ 51.54 เป็นหญิง 48.46 มีอายุเฉลี่ย 46 ปี ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน แรงงานที่ใช้ในการเกษตรส่วนใหญ่ คือแรงงานในครอบครัว เนื้อที่เพาะปลูกทุเรียนเฉลี่ย 12.04 ไร่ รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร คือ 48,146.74 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำสวนทุเรียน อาชีพรองไม่มี เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็น สมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 36.02 อ่านเอกสารสิ่งพิมพ์จำพวก หนังสือและตำราทั่วไป แหล่งความรู้ส่วนใหญ่เกษตรกรจะได้รับจากเพื่อนบ้าน

สภาวะการผลิตและการตลาดทุเรียนของเกษตรกร

เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนจะปลูกพันธุ์ชี่นี้ โดยใช้กิ่งตอนปลูกคิดเป็นร้อยละ 64.62 เกษตรกรร้อยละ 60.77 จะใช้หลุมปลูกขนาด .50 x .50 x .50 เมตร ร้อยละ 38.47 ใช้ระยะปลูก 8 x 8 เมตร สภาพดินภายในสวนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย เกษตรกรร้อยละ 63.07 ใช้วิธีการให้น้ำแบบ畦ดิน โดยแหล่งน้ำส่วนใหญ่จะขุดบ่อกันเองภายในสวน เกษตรกรส่วนมากจะใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมี โดยร้อยละ 33.07 ใส่ปุ๋ยปริมาณ 4 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการตัดแต่งกิ่งทุเรียน กำจัดวัชพืช ตัดแต่งดอก ค้ำโองกิ่ง ช่วยผสมเกสรและตัดแต่งผล และโรคส่วนใหญ่ที่พบโรครากเน่า โคนเน่า

แมลงที่พบส่วนมากเป็นพวกไรวาง เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.08) ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยการเก็บเกี่ยวเอง สำหรับเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 28.07 มีวิธีดุกูเรียนสุกด้วยการดูตัว แล้วทำการจำหน่ายมากที่สุดในเดือนมิถุนายน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 61.54 นำไปขายด้วยตนเอง โดยการกำหนดราคาจะขึ้นกับสภาวะตลาด ส่วนผู้รับซื้อร้อยละ 50.00 มาจากต่างจังหวัด โดยเกษตรกรทุกราย มีการจำหน่ายผลผลิตกูเรียนเป็นเงินสด

ปัญหาการผลิตและการตลาดกูเรียนของเกษตรกร

เกษตรกรที่ปลูกกูเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการผลิต ซึ่งได้แก่การขาดแคลนน้ำ ไม่เพียงพอในฤดูแล้ง ขาดเงินทุนในการประกอบการ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านการขาดแคลนปุ๋ย ขาดความรู้ในการผลิตและการดูแลรักษา ขาดสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและขาดแรงงาน สำหรับปัญหาด้านการตลาดเกษตรกรประสบกับปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา ทั้งยังขาดความรู้ในด้านการตลาด

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรส่วนใหญ่พบว่า เกษตรกรมีระดับการศึกษาที่ต่ำ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นระดับความรู้ที่ต่ำเกินไปในยุคสมัยปัจจุบันนี้ รัฐบาลควรที่จะมีการปรับปรุงการศึกษาของเกษตรกรได้ตั้งขึ้น เพื่อที่เกษตรกรเองจะได้มีความรู้ที่กว้างขวางขึ้น เช่น การฝึกอบรม ซึ่งจะได้นำมาใช้ในการเพิ่มพูนผลผลิตของเกษตรกรและจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จะประกอบอาชีพในการทำสวนทุเรียนอย่างเดียว ไม่มีอาชีพเสริมอย่างอื่น ทำให้มีระดับรายได้ต่ำ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะให้การแนะนำส่งเสริมตลอดจนการฝึกอบรม จึงควรจะมีการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ หรือการปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลผลิตตลอดทั้งปีขึ้นในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพเสริม และการปลูกพืชชนิดอื่น ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น
2. จากการศึกษาทางด้านสภาวะการผลิตทุเรียนของเกษตรกรส่วนใหญ่พบว่า เกษตรกรจะประสบกับปัญหาทางด้านโรคและแมลงรบกวนมาก ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านการจัดหาซื้อยารักษาโรค และยาปราบศัตรูพืช ซึ่งในปัจจุบันจะมีราคาแพง และที่เกษตรกรประสบกับปัญหาหนักคือการใช้ยา และสารเคมีที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งยังไม่ทราบคุณสมบัติหรือวิธีการใช้ยาและสารเคมี ทำให้เสี่ยงประมาณในการหาซื้อยา และสารเคมีเป็นจำนวนมากเกินไป รวมทั้งความรู้ในการใช้ยาและสารเคมีก็มีน้อย ควรที่จะมีหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐมาช่วยเหลือให้คำแนะนำกับเกษตรกร ในด้านการใช้ยาและสารเคมีที่ถูกต้อง เพื่อประหยัดต้นทุน ค่าใช้จ่าย และช่วยส่งเสริมให้ได้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ
3. จากสภาพการตลาด ทุเรียนของเกษตรกรที่ได้ศึกษาพบว่าราคาซื้อขายทุเรียนจะเป็นตามสภาวะตลาดทำให้ประสบกับปัญหาการขาดทุน ในช่วงผลผลิตออกสู่ตลาดมาก ซึ่งไม่มีแหล่งหรือสถานที่รองรับผลผลิตและการประกันราคาขั้นต่ำของทุเรียนไว้ให้กับเกษตรกรแต่อย่างใด จึงควรจะมีหน่วยงานส่งเสริมและช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการประกันราคาผลผลิต ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรไม่ประสบกับปัญหาการขาดทุน ในการจำหน่ายผลผลิต
4. จากการศึกษาพบว่า ปัญหาทางด้านการผลิตส่วนใหญ่ของเกษตรกรจะประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำ ในช่วงฤดูแล้งเป็นผลให้ผลผลิตตกต่ำเป็นอย่างมาก ซึ่งจากการศึกษาทำให้ทราบว่า ในช่วงฤดูการผลิต พ.ศ. 2535 เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดแคลนน้ำที่จะนำมาใช้ในการผลิต

ทำให้เกษตรกรส่วนมากพบกับสภาวะการขาดทุนอย่างหนัก ซึ่งถึงกับมีการชื้อน้ำมาฉีดต้นทุเรียนเพื่อรักษาต้นทุเรียนไว้ ผลผลิตนั้นก็จะทำการตัดทิ้ง รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐและเอกชน ควรเข้ามาช่วยเหลือเพื่อทำการแก้ไข สภาวะปัญหาดังกล่าวไว้ให้กับเกษตรกร ได้แก่ การทำฝนเทียม การชูดบ่อน้ำบาดาลเพื่อนำน้ำมาใช้ในยามหน้าแล้ง และควรมีการอนุรักษ์ป่า การปลูกป่าในพื้นที่ ตลอดจนการปลูกพืชคลุมดิน

5. การขาดปัจจัยการผลิต คือ เงินทุน ปุ๋ย และสารเคมีที่เกษตรกรได้รับประสบปัญหา รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน ควรจะสนับสนุนให้สถาบันการเงินเข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร โดยเพิ่มวงเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้เกษตรกรสามารถไปใช้จ่ายในการปรับปรุงการผลิตของตนเองให้ดียิ่งขึ้น หรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน ควรจะจัดหาปุ๋ยและสารเคมี มาบริการให้เกษตรกรในราคาอุดหนุน

เอกสารอ้างอิง

กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร. 2532. การปลูกทุเรียน. กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กองบรรณาธิการกลุ่มบัณฑิตเกษตรก้าวหน้า. 2530. ทุเรียน. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์น-
 การพิมพ์.

กองส่งเสริมพืชสวน กรมส่งเสริมการเกษตร. 2534. ปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยวผลไม้เพื่อการ
 ส่งออก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ดีพร้อม ไชยวงเกียรติ. 2532. ทุเรียน " 33 ". กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สยาม.

บรรจง นวลพลับ. 2529. ลู่ทางสู่การผลิตไม้ผลนอกฤดูกาล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์-
 ฐานเกษตรกรรม.

ฝ่ายข้อมูลวารสารเคหการเกษตร. ไม้ระบู่ที่พิมพ์. การทำสวนทุเรียน-เงาะ. กรุงเทพมหานคร :
 เจริญรัฐการพิมพ์.

แสง ภูศิริ. 2524. ทุเรียน. ตีพิมพ์ : วิทยาลัยเกษตรกรรมตรัง.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การศึกษาสภาวะการผลิตและการตลาดทุเรียนของชาวสวนทุเรียน ในตำบลพลวง

อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ปี พ.ศ. 2535

ชื่อ..... นามสกุล.....

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. การศึกษา
 - () ไม่ได้เรียนหนังสือ
 - () เรียนต่ำกว่า ป.4
 - () จบ ป.4
 - () สูงกว่า ป.4 (ระบุ).....
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ตอบ).....คน
5. จำนวนแรงงานที่จ้างในการผลิตทุเรียน จำนวน.....คน
6. จำนวนเนื้อที่ทำสวนทั้งหมด.....ไร่
7. จำนวนเนื้อที่ปลูกทุเรียน.....ไร่
8. รายได้จากการทำสวนทุเรียนในปี 2535 ประมาณ.....บาท

9. อาชีพหลัก

- () ทำสวนทุเรียน
 () รับราชการ
 () ค้าขาย
 () รับจ้าง
 () อื่นๆ (ระบุ).....

10. อาชีพรอง.....

11. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตรหรือไม่

- () ไม่ได้เป็นสมาชิก
 () กลุ่มสหกรณ์การเกษตร
 () กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.
 () อื่นๆ (ระบุ).....

12. ท่านเคยอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์ใดเกี่ยวกับการปลูกทุเรียนหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () ไม่เคยอ่าน
 () หนังสือพิมพ์
 () หนังสือ/ตำราทั่วไป
 () เอกสารเผยแพร่กรมวิชาการ
 () วารสารจากสถาบันวิจัยพืชสวน
 () อื่นๆ (ระบุ).....

13. แหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำสวนทุเรียนท่านได้มาจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
 () เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส.
 () ผู้นำเกษตรกร
 () ตัวแทนบริษัทขายปุ๋ยและยา
 () อาจารย์วิทยาลัยเกษตรกรรม
 () เพื่อนบ้าน
 () อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 สภาวะการผลิตและการตลาดของชาวสวนทุเรียนในตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัด
จันทบุรี

1. พันธุ์ทุเรียนที่ท่านปลูกเป็นพันธุ์ใด (เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย)
 - 1.....
 - 2.....
 - 3.....
2. ท่านปลูกทุเรียนด้วยวิธีใด
 - () กิ่งตอน
 - () เสียบยอด
 - () ติดตา
3. ท่านเตรียมหลุมปลูกขนาด.....เมตร
ระยะในการปลูก.....เมตร
4. สภาพดินในสวนของท่านเป็นดิน
 - () ดินร่วนปนทราย
 - () ดินเหนียวปนทราย
 - () ดินเหนียว
 - () อื่นๆ (ระบุ).....
5. ภาสในส่วนของท่านให้น้ำแบบใด
 - () แบบฉีดฝอย (แบบน้ำเหวี่ยง)
 - () แบบหยด
 - () แบบตีดิน
 - () แบบผิวดิน (แบบสายยาง)
6. แหล่งน้ำภายในสวนที่ใช้ท่านได้จากแหล่งใด
 - () แม่น้ำ
 - () ลำคลอง
 - () ขุดบ่อเอง

7. ปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกทุเรียน
- () ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก
 - () ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยเคมี
 - () ปุ๋ยเคมี
8. ปริมาณปุ๋ยที่ใส่ให้กับต้นทุเรียน จำนวน.....กิโลกรัม/ต้น/ปี
9. ภายในสวนของท่านมีการตัดแต่งกิ่งหรือไม่
- () ตัดแต่ง จำนวน.....ครั้งต่อปี
 - () ไม่ตัดแต่ง เพราะ.....
10. ภายในสวนของท่านมีการกำจัดวัชพืชหรือไม่
- () กำจัด วิธี.....
 - () ไม่กำจัด
11. ภายในสวนของท่านมีการตัดแต่งดอกหรือไม่
- () ตัดแต่ง
 - () ไม่ตัดแต่ง เพราะ.....
12. ภายในสวนของท่านมีการค้าโสมกิ้งหรือไม่
- () มี
 - () ไม่มี
13. ภายในสวนของท่านมีการช่วยผสมเกสรดอกทุเรียนหรือไม่
- () มี
 - () ไม่มี
14. ภายในสวนของท่านมีการตัดแต่งผลทุเรียนหรือไม่
- () มี
 - () ไม่มี
15. ภายในสวนทุเรียนของท่านมีการปลูกไม้บังลมหรือไม่
- () มี
 - () ไม่มี

16. ท่านพบโรคอะไรบ้างในสวนทุเรียนของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () โรครากเน่า โคนเน่า
- () โรคใบติด
- () โรคจุดสนิม
- () โรคราแป้ง
- () โรคผลเน่า
- () โรคราสีชมพู
- () อื่นๆ (ระบุ).....

17. แมลงที่พบในสวนทุเรียนของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () เพลี้ยไก่แจ้
- () เพลี้ยใบสีขา
- () เพลี้ยแป้งทุเรียน
- () ไวแดง
- () หนอนกินใบ
- () อื่นๆ (ระบุ).....

18. ท่านมีวิธีเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียนอย่างไร

- () ตัดเอง
- ()จ้างตัด
- () คนซื้อตัดเอง
- () อื่นๆ (ระบุ).....

19. หลังจากตัดผลทุเรียนแล้วท่านปฏิบัติอย่างไร

- () เก็บไว้แล้วบ่มให้สุก
- () จำหน่ายเลย

20. วิถีชีวิตที่เรียนสนุกสุดได้จาก (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- () ขนาดของทุเรียน
 - () คัดผล
 - () ดูข้าว
 - () สีของผลเปลี่ยน
 - () อื่นๆ (ระบุ).....
21. ทุเรียนในส่วนของท่านตัดออกจำหน่าย มากที่สุดเดือน.....
22. ท่านจำหน่ายผลผลิตของท่านโดย
- () นำไปขายด้วยตนเอง
 - () พ่อค้ามารับซื้อ
 - () อื่นๆ (ระบุ).....
23. การจำหน่ายผลผลิตของท่านมีการกำหนดราคาอย่างไร
- () กำหนดเอง
 - () ตามสภาวะตลาด
 - () พ่อค้าเสนอราคาให้
24. พ่อค้าที่มารับซื้อทุเรียนไปจำหน่ายเป็นพ่อค้ามาจากไหน
- () ต่างจังหวัด
 - () อำเภอมะขาม
 - () จังหวัดจันทบุรี
 - () กรุงเทพฯ
 - () อื่นๆ (ระบุ).....
25. การขายทุเรียนในปีที่แล้ว (2535) พ่อค้าที่มารับซื้อทุเรียนจ่ายเงินให้แก่ท่านอย่างไร
- () เงินสด
 - () เงินเชื่อ

ตอนที่ 3 ปัญหาการผลิตและการตลาดของทุเรียน

ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- () ขาดเงินทุน
- () ขาดอุปกรณ์ในการผลิต
- () ขาดปุ๋ย
- () ขาดสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- () ขาดความรู้ในการผลิตและดูแลรักษา
- () น้ำไม่เพียงพอ
- () ดินไม่อุดมสมบูรณ์
- () ขาดแรงงาน
- () ขาดความรู้ในด้านการตลาด
- () พ่อค้าคนกลางกดราคา
- () ราคาผลผลิตตกต่ำ
- () การขนส่งไม่สะดวก
- () แหล่งรับซื้อ

ข้อเสนอแนะและความต้องการของเกษตรกร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

